

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia Kar
1.3 Intézet	Római Katolikus Didaktikai Teológia Intézet
1.4 Szakterület	Teológia
1.5 Képzési szint	Alapképzés (B.A.)
1.6 Szak / Képesítés	Római katolikus didaktikai teológia

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Fundamentális teológia: valláskritika, kinyilatkoztatás						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Vik János						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Drd. Geng Noémi						
2.4 Tanulmányi év	1	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Kötelező – alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					24
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					44
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					24
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					1
Vizsgák					1
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	94				
3.8 A félév össz-óraszám	150				
3.9 Kreditszám	6				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• nincsenek
4.2 Kompetenciabeli	• nincsenek

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Internet csatlakozással, web-kamerával és mikrofonnal rendelkező személyi számítógép
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• Internet csatlakozással, web-kamerával és mikrofonnal rendelkező személyi számítógép

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	A hitről való racionális számadás egyrészt „kifelé” kell, hogy történjen, vagyis azokkal szemben, akik nem-hívőként, illetve máshitűként kritikusan megkérdőjelezzik a keresztény hitet. Másfelől a számadás „befelé” is meg kell, hogy történjen: magáért a hívőért és a hitért önmagáért. A tantárggyal kapcsolatos tevékenységeken résztvevő egyetemi hallgatók kialakítják magukban a keresztény hitről való ésszerű számadás e két irányának a szakmai kompetenciáit.
Transzverzális kompetenciák	A hittudomány területén belül a fundamentális teológia feladatát a következőképpen lehet körül írni: A fundamentális teológia a keresztény hit ésszerűségének (racionálisának) igazolásával és alapjainak feltárásával foglalkozik. Mint tudományos teológiai diszciplína, annak a felfogásnak a kifejeződése, hogy a keresztény hit ésszerű (értelmes, megfontolt) kell, hogy legyen – illetve nem szabad ésszerűtlennek, megfontolatlanul lennie. Ezzel a fundamentális teológia egy olyan ügyet szolgál a kereszténységben belül, amely bár széles körben elterjedt, de mégsem magától értetődő törekvés.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Az, hogy mennyire ésszerű valakinek a hite, az abban mérhető le, hogy milyen intellektuális gondossággal (pontossággal) és felelőséggel tesz eleget az igazság melletti elköteleződésnek. A fundamentális teológia bibliai alapelveként gyakran kerül előtérbe 1Pét 3,15: „Mindig legyetek készen arra, hogy válaszolni tudjatok mindenkinek, aki a bennetek lévő reménység okát kérdezi tőletek”.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	Ezzel pedig már meg is neveztük a fundamentális teológia, illetve ezen kurzus meghatározó két alapindítékát (motivációját): Apologetikus indíték (a hit racionális védelme) és megalapozó indíték (a teológia racionális megalapozása).

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. tanítási hét. Bevezető előadás.	Interaktív módszerrel történő megtervezése a tantárggyal kapcsolatos tanulási-tanítási folyamatnak	–
2. tanítási hét. Mi a hit? Avagy amire gondolunk, amikor hitet mondunk.	Szinkrón és aszinkrón módszerek együttes alkalmazása a számítógéppel segített kollaboratív tanulás-tanítás folyamatának megvalósulása érdekében	Vik: 7–17.

3. tanítási hét. Mi a teológia? Avagy a hitről szóló reflexió tudományos művelése.	Ugyanazok, mint az előbbi tanítási héten	Vik: 19–31.
4. tanítási hét. Mi az alapvető hittudomány? Avagy a teológia a nyitott, kritikus és önkritikus párbeszéd útján.	Ugyanazok, mint az előbbi tanítási héten	Vik: 33–37.
5. tanítási hét. Értelmetlen a vallásos beszéd? Avagy valláskritika az analitikus filozófiában.	Ugyanazok, mint az előbbi tanítási héten	Vik: 39–51.
6. tanítási hét. Beszélni Istenről, de hogyan? Avagy a vallásos beszéd értelmezési modelljei.	Ugyanazok, mint az előbbi tanítási héten	Vik: 53–70.
7. tanítási hét. Ésszerű-e a hit? Avagy a hit és a racionalitás fogalmának viszonyáról.	Ugyanazok, mint az előbbi tanítási héten	Vik: 71–91.
8. tanítási hét. Be lehet Istent bizonyítani? Avagy érvek Isten létezésé mellett.	Ugyanazok, mint az előbbi tanítási héten	Vik: 93–107.
9. tanítási hét. A vallás nem más, mint emberi projekció? Avagy találkozás a funkcionális valláskritikával.	Ugyanazok, mint az előbbi tanítási héten	Vik: 109–119.
10. tanítási hét. A szenvedés az ateizmus sarkköve? Avagy az istenhívő a vádlottak padján.	Ugyanazok, mint az előbbi tanítási héten	Vik: 121–132.
11. tanítási hét. Megismerhető-e Isten? Avagy a kinyilatkoztatás hitének megismeréstani aspektusai.	Ugyanazok, mint az előbbi tanítási héten	Vik: 133–149.
12. tanítási hét. Megbízható-e a vallási élmény? Avagy a hit és a tapasztalat kapcsolatáról.	Ugyanazok, mint az előbbi tanítási héten	Vik: 151–166.
13. tanítási hét. Egyházon kívül nincs üdvösség? Avagy tájékozódás a vallások teológiája területén.	Ugyanazok, mint az előbbi tanítási héten	Vik: 167–177.
14. tanítási hét. Összegző, kiértékelő előadás	Ugyanazok, mint az előbbi tanítási héten	–

Kiemelt tankönyvészet:

VIK János: *Reflexiók a hitről. Kérdések, érvek és ellenvetések az alapvető hittudomány tárgykörében*, Kolozsvár 2017.

Ajánlott szakirodalom:

FRIES, Heinrich: *Fundamentaltheologie*, Graz ²1985.

KLAUSNITZER, Wolfgang: *Glaube und Wissen. Lehrbuch der Fundamentaltheologie für Studierende und Religionslehrer*, Regensburg 1999.

KREINER, Armin: *Párbeszéd és igazság viszonya az egyházban*, (ford. Vik János), in: Korpics Márta – P. Szilczl Dóra (szerk.), *Szagrális kommunikáció. A transzcendens mutatkozása*, Budapest 2007, 143–156.

KREINER, Armin: *Naturwissen und Gottesrede. Die Bedeutung naturwissenschaftlicher Erkenntnis für die theologische Reflexion*, Hirschberg 58. (2005/6.), 341–345. Magyarul: KREINER, Armin: *Természettudás és istenbeszéd. A természettudományos megismerés jelentősége a teológiai reflexió számára* (ford. Vik János), in *Keresztény Szó* (2010/1), 31–33.

LOICHINGER, Alexander: *Frage nach Gott*, Paderborn 2003.

MÜLLER, Klaus (Hg.): *Fundamentaltheologie. Fluchtlinien und gegenwärtige Herausforderungen*, Regensburg 1998.

VON STOSCH, Klaus: *Einführung in die Systematische Theologie*, Paderborn 2006.

WERBICK, Jürgen: *Den Glauben verantworten. Eine Fundamentaltheologie*, Freiburg-Basel-Wien 2000.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. tanítási hét. Bevezetés. Témák megbeszélése és kiosztása.	Tematika, releváns szövegek előkészítése, megbeszélése	–
2. tanítási hét. Teremtés és evolúció - Dawkins bemutatása.	Tematika, releváns szövegek előkészítése, megbeszélése	MCGRATH, Alister: <i>Dawkins Istene</i> , 1. fejezet.
3. tanítási hét. A természettudomány és az ateizmus – Keresztény reakciók Darwin nézeteire.	Tematika, releváns szövegek előkészítése, megbeszélése	MCGRATH, Alister: <i>Dawkins Istene</i> , 2. fejezet.
4. tanítási hét. A bizonyítékok szerepe a tudományban és a vallásban.	Tematika, releváns szövegek előkészítése, megbeszélése	MCGRATH, Alister: <i>Dawkins Istene</i> , 3. fejezet.
5. tanítási hét. A mémek fölöslegessége.	Tematika, releváns szövegek előkészítése, megbeszélése	MCGRATH, Alister: <i>Dawkins Istene</i> , 4. fejezet.
6. tanítási hét. A párbeszéd további lehetőségei tudomány és vallás között.	Tematika, releváns szövegek előkészítése, megbeszélése	MCGRATH, Alister: <i>Dawkins Istene</i> , 5. fejezet.
7. tanítási hét. A tudomány és a vallás kapcsolatának négy szemléletmódja.	Tematika, releváns szövegek előkészítése, megbeszélése	BARBOUR, Ian G.: 1. fejezet.
8. tanítási hét. Csillagászat és teremtés.	Tematika, releváns szövegek előkészítése, megbeszélése	BARBOUR, Ian G.: 2. fejezet.
9. tanítási hét. A kvantumfizika következményei.	Tematika, releváns szövegek előkészítése, megbeszélése	BARBOUR, Ian G.: 3. fejezet.
10. tanítási hét. Evolúció és folyamatos teremtés.	Tematika, releváns szövegek előkészítése, megbeszélése	BARBOUR, Ian G.: 4. fejezet.
11. tanítási hét. Genetika, idegtudomány és emberi természet.	Tematika, releváns szövegek előkészítése, megbeszélése	BARBOUR, Ian G.: 5. fejezet.
12. tanítási hét. Isten és a természet.	Tematika, releváns szövegek előkészítése, megbeszélése	BARBOUR, Ian G.: 6. fejezet.
13. tanítási hét. A vallás váratlan újjáéledése.	Tematika, releváns szövegek előkészítése, megbeszélése	MCGRATH, Alister: <i>Az ateizmus alkonya</i> , 7. fejezet.
14. tanítási hét. Posztmodernizmus: ateizmus és radikális változások a kultúrában.	Tematika, releváns szövegek előkészítése, megbeszélése	MCGRATH, Alister: <i>Az ateizmus alkonya</i> , 9. fejezet.
Kiemelt könyvészet: BARBOUR, Ian G.: <i>A természettudomány és a vallás találkozása. Ellenségek, idegenek vagy társak? (ford. Dr. Both Előd)</i> , Pozsony 2009. DAWKINS, Richard: <i>Isteni téveszme (ford. Kepes János)</i> , Budapest 2009. MCGRATH, Alister: <i>Dawkins Istene. Gének, mémek és az élet értelme (ford. Dr. Both Előd)</i> , Pozsony 2008.		

MCGRATH, Alister: *Az ateizmus alkonya (ford. Paulik Péter)*, Budapest 2008.

Ajánlott szakirodalom:

- SZABÓ Ráhel OP – VIDA Márta: *Az igazság ragyogása a kinyilatkoztatás szívében*, L'Harmattan, Budapest, 2017.
- DE LUBAC, Henri: *Isten útjain*, Vigilia, Budapest, 1995.
- HOPING, H. – TÜCK, J. H.: *A hit megütköztető igazsága*, L'Harmattan, Budapest, 2007. (83-146)
- JITIÁNU Liviu: *Mi történik az egyházzal?*, Verbum, Kolozsvár, 2012. (9-34; 57-94)
- KASPER, Walter: *Ami minden értelmet meghalad. Gondolatok a keresztény hitről*, Herder, h.n., 1992.
- MCGRATH, Alister E.: *Tudomány és vallás*, Typotex, Budapest, 2003.
- MEZEI Balázs: *Vallás és hagyomány*, L'Harmattan, Budapest, 2003.
- LUKÁCS László, KERÉKES Sándor, ZSÓKA Ágnes, Stefano ZAMAGNI, Helen ALFORD, BÉRES Tamás: *Mit ér a katolikus társadalmi tanítás válság idején*, Vigilia, Budapest, 2010.
- PANNENBERG, Wolfhart: *Rendszeres teológia*, 1. kötet, Osiris, Budapest, 2005. (2. fejezet)
- PANNENBERG, Wolfhart: *Teológia és filozófia*, L'Harmattan, Budapest, 2009.
- POUPARD, Paul: *A katolikus hit*, SZIT, Budapest, 2001.
- ROHRBACH, H.: *Természettudomány, világkép, hit*, Evangéliumi k., h.n., 1994.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalma összhangban van mindazzal, ami ezen a szakterületen történik az ország többi egyetemén és külföldön egyaránt.
- A tantárgy elébe megy azoknak az elvárásoknak és szakmai szabványoknak, amelyeket a teológia szakterületének kutatói megfogalmaztak.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az aszinkrón és szinkrón módszerekkel feldolgozott tananyag ismerete és a konkrét esetekre történő megfelelő alkalmazás képessége.	vizsga	75%
	Interaktív jelenlét a hétközben zajló szinkrón tevékenységek során.	számontartás	
10.5 Szeminárium / Labor	Minden releváns szöveg ismerete, egy választott téma bemutatása, résztvevők interaktív bevonása	megtartott referátum kiértékelése	25%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

- **Milyen formában történik a félévvégi vizsgáztatás?** Szóbeli vizsga formájában. Az (online-) teremben mindig két vizsgázó diák van jelen. A tételhúzást követően kb. 10-15 percet lehet készülődni a felelésre. Ezt követően 10 percet kell beszélni a kihúzott tételben szereplő témáról. A fennmaradó 5 percben a vizsgáztató tanár tesz fel villámkérdéseket, ha ennek szükségét látja. Ha közvetlenül a tételhúzást követően a vizsgázó visszaadja a kihúzott tételt, másodikat is húzhat, ebben az esetben viszont két jeggyel kisebb lesz a végső értékelés.
- **Milyen előnnyel jár, ha a vizsgázó diák a félév végén anonim módon kitölti az előadásokat tartó tantárgyfelelős oktató tevékenységét kiértékelő egyetemi online-kérdőívet?** Amennyiben a kérdőív kitöltésének a tényét egy képernyőképpel bizonyítani tudja, eleve két vizsgatételt húzhat, s a kettőből szabadon választhat egyet.
- **Milyen forrásanyagból lehet majd felkészülni a vizsgára?** A tankönyv, amelyből fel lehet készülni a szóbeli vizsgára: Vik János: *Reflexiók a hitről. Kérdések, érvek és ellenvetések az alapvető hittudomány tárgykörében*, Kolozsvár 2017, <http://www.editura.ubbcluj.ro/bd/ebooks/pdf/2082.pdf>, 2017.12.21.
- **Legkésőbb melyik dátumig kapják meg a diákok a vizsgatételsort?** A vizsgatételsort legkésőbb december 18-án kapja meg az évfolyam.
- **Hány százalékot ér a végén a vizsgajegy? S hány százalékot a szemináriumi jegy?** A szóbeli vizsga a végső jegy 75%-át jelenti, a szeminárium pedig annak 25%-át.
- **Sor kerül parciális vizsgára? Ha igen, melyik tanítási héten?** Nem lesz parciális vizsga.
- **Milyen feladatok elvégzése szükséges a szeminárium teljesítéséhez?**
 1. Egy szeminárium moderálása témafelelősként
 2. A szakirodalom elolvasása hétről-hétre és aktív részvétel a szemináriumokon

Magyarázat, útmutatás a feladatokhoz:

- A *szeminárium minden résztvevője* hétről hétre elolvassa a szemináriumi foglalkozásokon feldolgozásra kerülő forrásanyag soron következő fejezetét.
- Az elolvasott részből *minden résztvevő kiemel, összegyűjt* két ún. „heuréka-mondatot” és két problémás mondatot. „Heuréka-mondat” mindig az a rész, amely engem személyesen különös módon is inspirál, megszólít, rácsodálkozásra sarkall. Problémás az a mondat, amellyel gondom van – vagy azért mert nem értem, vagy azért mert nem tudok vele egyetérteni.
- A *témafelelősök* külön feladata egyrészt abban áll, hogy minden alkalommal ők moderálják a szemináriumi ülés egész menetét, a kezdő imától egészen a befejező imáig. Másrészt ők az elsők, akik bemutatják (ha szükséges projektor, pps-bemutató segítségével) és meg is indokolják heuréka- és problémás mondataikat. Ugyanakkor a csoport tagjait a szóban forgó témában vitára, kiegészítésekre, eszmecserére ösztönzik. A rendelkezésre álló idő beosztása szempontjából fontos, hogy minden résztvevő minden alkalommal megoszthassa saját kiemelt mondatait, ill. meg is okolhassa saját választását. Tehát a szeminárium elején minden témafelelős összefoglalja az általa választott tematikát, majd ezt követi a témával kapcsolatos beszélgetés, a csoporttagok által kiemelt (heuréka és problémás) mondatok megbeszélése.
- A témafelelősök másik feladata, hogy az adott szeminárium kulcsszavaid bevezesse a megfelelő téma mellé a kulcsszavak táblázatába, amelyet a Teams csoportban az Órai jegyzetfüzet fül alatt találtok meg.
- A témafelelős/ök munkájának *értékelésében* első szempont, hogy mennyire sikerül kreatívan bevezetni a témát saját kiemelt (heuréka- és problémás) mondataik megosztása és a választás megokolása révén. Az értékelésben második szempont, hogy mennyire sikerül bevonni a csoport többi tagját a közös munkába. Harmadik szempont az értékelésben, hogy mennyire sikerül többé-kevésbé önállóan beszélni a szóban forgó kérdésekről. (A PowerPoint vagy prezi-alkalmazásakor ezért igyekezzünk kerülni a „karaoke”-bemutatókat!).
- A témafelelősségen túl a szemináriumon résztvevő hallgatók *általános aktív bekapcsolódása* is értékelésre kerül.
- 25%-ban számít a végső jegyben a szemináriumi jegy, ezt pedig 50%-ban a témabemutatóból és 50% hétre-hétre a releváns szakirodalom elolvasása, aktív bekapcsolódás a szemináriumokba.

- **Pontosan mi a feladata annak, aki nem tud eleget tenni a szemináriummal kapcsolatos jelenléti kötelezettségének?** Pontosán melyik dátumig kell majd elvégezni a pluszfeladatot? Szemináriumi foglalkozáson 75%-ban kötelező a jelenlét, tehát maximum 6x45 perc hiányzás megengedett. A megengedettnél több hiányzás indokoltságát a diák a szemináriumért felelős oktatóval előre megbeszéli, s azt is, hogy szükség van-e pluszfeladat elvégzésére, s ha igen, milyen határidőig kell azt benyújtani. Kötelező egy választott szemináriumi téma kidolgozása, bemutatása.
- **Az online történő szinkrón tevékenységek során milyen feltétele van a virtuális jelenlétnek?** Web-kamera bekapcsolása elengedhetetlen. Minden kivételes esetet az érintett hallgató külön meg kell, hogy beszéljen a tantárgyfelelős oktatóval.

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2021.07.15.

Dr. Vik János

Drd. Geng Noémi

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2021.07.15.

Dr. Holló László